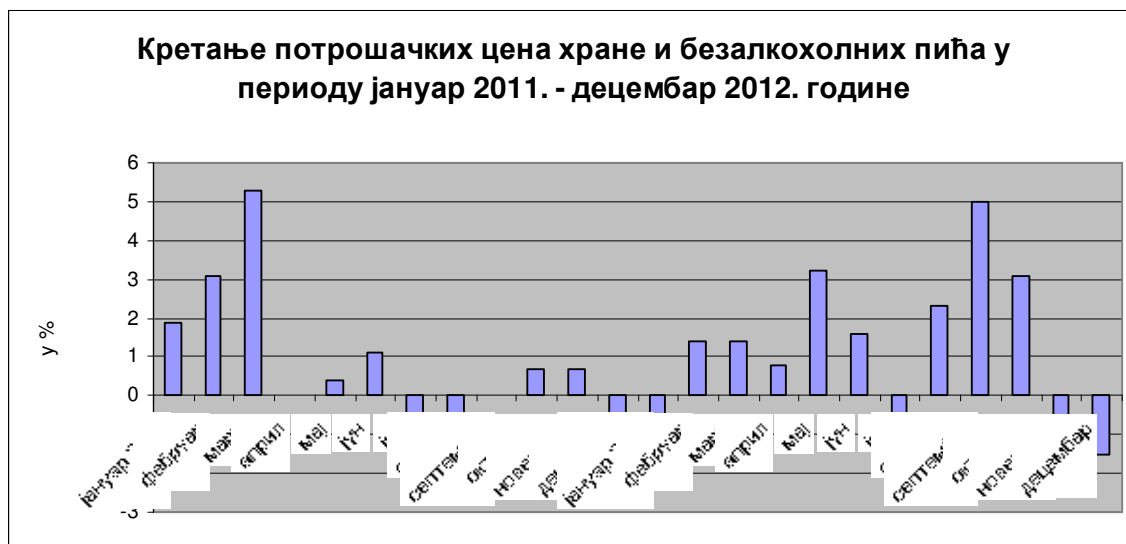

ИНФОРМАЦИЈА
о оствареном расту потрошачких цена
у периоду јануар – децембар 2012. године

1. У 2012. години раст потрошачких цена је износио 12,2%¹, што је највећи интензитет раста који је остварен у последњих пет година, од када се снима индекс потрошачких цена. Инфлација већа од 10% остварена је још 2007. (11%) и 2010. године (10,3%).

Остварени раст потрошачких цена значајно је изнад *пројектоване инфлације* утврђене у Извештају о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину и *циљане инфлације* дате у Меморандуму Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2014. године, односно у границама је *процењеног раста цена* за 2012. годину из Фискалне стратегије за 2013. са пројекцијама за 2014. и 2015. годину (13,8%).

На остварену инфлацију у претходној години, углавном су деловале цене хране и безалкохолних пића, које су, пре свега услед значајног месечног раста ових цена у периоду фебруар-октобар (са изузетком јула када су цене снижене и априла када је најмање одступање у односу на општу стопу инфлације), оствариле за око једну четвртину бржу динамику у односу на општу стопу потрошачких цена (15,4% према 12,2%). Такође, додатно је деловало и високо учешће ових цена, које у структури потрошачких цена износи око 38,8%.

Поред тога, ценовна нестабилност, узрокована је и растом цена акцизних производа (цигарета у првом и трећем кварталу, као и деривата нафте). Раст цена робе широке потрошње је био незнатно изнад опште стопе, односно на нивоу је одложеног дејства пада вредности динара у односу на евро у периоду мај-

¹ Саопштење РЗС број 339 од 12.12.2012. године.

септембар 2012. године, с обзиром да је у последњем кварталу дошло до јачања курса динара у односу на евро.

Инфлацију остварену у протеклом периоду ове године карактерише висок ниво месечног раста цена, пре свега у марту и јуну (по 1,1%), мају (1,4%), августу (1,6%), септембру (2,3%) и октобру (2,8%), а што се одразило и на раст цена по кварталима (2% у првом, 3,1% у другом, 4,2% у трећем и 2,4% у четвртном), што се види у наредној табели:

у %

Назив	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII	Ø стопа
Потрошачке цене	2,0	3,1	4,2	2,4	12,2	1,0
у томе:						
храна и безалкохолна пића	2,0	5,7	6,1	0,9	15,4	1,2
алкохолна пића и дуван	5,0	0,7	11,6	11,6	31,7	2,3
одећа и обућа	-0,7	1,0	0,1	3,7	4,1	0,3
стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	1,5	0,8	1,3	3,2	6,9	0,6
намештај, покућствени текуће одржавање	2,2	3,8	2,2	3,9	12,6	1,0
здравство	0,8	1,0	1,8	2,1	5,8	0,5
транспорт	5,7	2,2	4,5	-1,2	11,5	0,9
комуникације	-0,5	0,1	0,4	4,5	4,5	0,4
рекреација и култура	0,4	3,8	1,2	4,4	10,2	0,8
образовање	0,5	0,3	3,4	1,2	5,5	0,4
ресторани и хотели	0,9	2,3	3,3	2,8	9,6	0,8
остала роба и услуге	1,3	1,9	3,0	3,1	9,6	0,8

2. Значајно повећање цена хране и безалкохолних пића евидентирано је у фебруару и марту (по 1,4%), мају (3,2%), јуну (1,6%), августу (2,3%), септембру (5%) и октобру (3,1%). Наиме, у протеклој години, цене *непрерађене хране* (свеже воће и поврће, свеже месо и риба и конзумна јаја) су повећане за 24%, а прерађене за 10,9%, тако да је општи раст цена хране и безалкохолних пића износио 15,4%. Цене алкохолних пића и дувана су у истом периоду повећане за 31,7%, на које се поред произвођачких, односно увозних цена односи и раст по основу законом прописаног усклађивања динарских износа акциза.

У циљу стабилизације тржишта и цена, пре свега прехранбених производа, у примени је од јануара до јуна била *Уредба о посебним условима промета одређене робе* („Сл. Гласник РС“, број 102/11), која је, сходно члану 46. Закона о трговини („Сл. гласник РС“, бр. 53/10), донета као привремена мера. Овом уредбом је ограничена укупна стопа марже у висини од 10% за: пшенично брашно (тип «400» и «500»), сунцокретово јестиво биљно уље, пастеризовано и стерилизовано кравље млеко, јогурт, шећер кристал, свеже месо (свињско, говеђе и кокошије) и сладководну рибу. Такође, утврђен је и рок плаћања произвођачу, односно добављачу који не може бити дужи од 60 дана. С обзиром да разлози доношења ове уредбе у шестомесечном периоду њене примене нису отклоњени, Влада је крајем

јуна донела нову **Уредбу о посебним условима промета одређене робе** („Сл. гласник РС“, бр. 63/12). На тај начин је до краја 2012. године практично продужена примена ограничавања укупне марже у висини од 10% за све напред набројане производе, осим за јестиво уље, где је средином октобра, Влада донела **Уредбу о измени Уредбе о посебним условима промета одређене робе** („Сл. Гласник РС“, бр. 100/12), којом је укупна маржа за уље смањена са 10% на 5%.

У наредној табели је дат приказ кретања цена основних прехранбених производа, чија је укупна маржа била прописана у 2012. години:

у %

Производи чије су марже прописане	<u>VI 2012.</u> XII 2011.	<u>XII 2012.</u> VI 2012.	<u>XII 2012.</u> XII 2011.
Јунеће и говеђе месо са костима	11,3	6,9	19,0
Јунеће и говеђе месо без костију	9,6	1,6	11,3
Свињско месо са костима	19,4	-8,8	8,9
Свињско месо без костију	19,5	-7,6	10,4
Заклано пиле	19,6	11,9	33,8
Шаран	0,1	17,0	17,1
Свежа пастрмка	8,5	7,0	16,1
Свеже млеко, краткотрајно	-2,1	21,6	19,0
Млеко у тетрапаку, стерилисано	-3,0	14,5	11,1
Јогурт	-5,4	9,8	3,9
Јестиво уље, сунцокретово	3,4	26,5	30,8
Шећер	-10,6	3,8	-7,2
Пченично брашно (у свим облицима)	-14,2	22,3	4,9
<i>просечно повећање</i>	5,8	14,6	21,2

С обзиром да су марже „замрзнуте“ у релативном износу, то значи да поред опредељујућег дејства на остварени ниво малопродајних цена, поред раста произвођачких цена, имају и марже.

Такође, Влада је крајем марта 2012. године донела **Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т- 500 “** („Сл. гласник РС“, бр. 24/12), којом је, као и претходне године, прописана обавезна производња и стављање у промет хлеба од брашна тип „500“, као и произвођачка цена и стопе за покриће трошкова промета. С обзиром да је истекло важење ове уредбе, као привремене мере, Влада је донела нову **Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“** („Службени гласник РС“, бр. 94/2012), с применом од 1. октобра 2012. године, којом је утврђена нова произвођачка цена ове врсте хлеба од 41,54 динара по векни (37,33 динара, претходна) и смањена највише обрачуната малопродајна маржа са 7% на 6%, тако да малопродајна цена не може да буде већа од 48,50 динара, што је 4,50 динара више у односу на претходну цену. Циљ уредбе је очување стандарда нижих социјалних категорија грађана и равномерно снабдевање становништва основним врстама хлеба. У 2012. години је остварен раст цене хлеба од брашна Тип 500 од 4,4%, што је мање него што је Уредбом дозвољено (10,2%).

Такође, Влада Србије је средином септембра, својим *закључцима* донела одлуку да се из робних резерви интервентно прода пет милиона литара *рафинисаног сунцокретовог уља* и пет милиона килограма *шећера*, како би се заштитило тржиште и обезбедила нормална снабдевеност становништва овим намирницама. Малопродајна цена уља је била утврђена у износу од 142,56 динара за литар, а шећера од 95,05 динара по килограму. У односу на првобитно одређене количине, додатно је, почетком октобра, одлучено да се интервенише још са додатних 3.000 тона јестивог уља.

С обзиром да је прошле године, услед суше, смањен принос основних прехранбених производа, Влада је донела мере које су имале за циљ да се нижим ценама сировина спречи даљи раст цена у реполанцу и стабилизује тржиште и цене основних пољопривредно прехранбених производа и очува стандард становништва, и то :

- *Уредбу о продаји меркантилне пшенице рода 2011.* године („Сл. гласник РС“, бр. 14/12 и 48/12), на основу које је Републичка дирекција за робне резерве, у два маха, у количинама од по 50.000 тона, интервенисала на тржишту и то када су цене меркантилне пшенице на тржишту прелазиле износ од 20,00 дин/кг са ПДВ;

- *Уредбу о продаји меркантилног кукуруза роада 2011. године* („Сл. гласник РС“, бр. 15/12), када је Републичка дирекција за робне резерве интервенисала на тржишту у укупној количини од 50.000 тона, а по цени од 18,00 дин/кг са ПДВ;

- *Уредбу о привременом квантитативном ограничењу извоза, односно упућивања одређених врста робе* („Сл. гласник 87/12), којом је, с применом до краја године, у потпуности забранила извоз соје у зрну, семена сунцокрета и шећерне репе;

- *Одлуку о изузимању одређене робе од плаћања царинских дажбина* („Сл. гласник РС“, бр. 91/12), којом је за пшеницу, кукуруз, соју, семе уљане репице и семе сунцокрета омогућен бесцарински увоз до 30. јуна 2013 (пшеница и семе уљане репице), односно 31. августа 2013. (кукуруз, соја у зрну и семе сунцокрета);

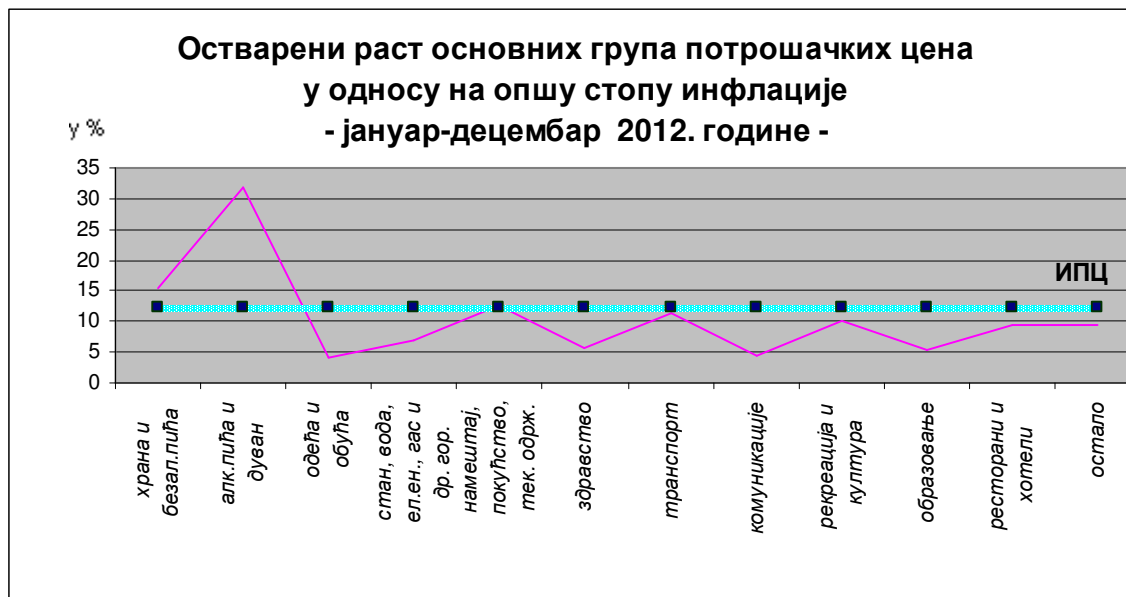
- *Одлуку о изузимању одређене робе од плаћања царинских дажбина* („Сл. гласник РС“, бр. 96/12), којом је одобрен бесцарински увоз 20.000.000 литара јестивог рафинисаног сунцокретовог уља.

На основу *Закључка Владе* из јула 2012. године, Републичка дирекција за робне резерве је извршила откуп 100.000 тона пшенице рода 2012. године, по цени од 23,00 дин/кг са ПДВ, а из октобра 200.000 тона меркантилног кукуруза, рода 2011. и рода 2012., по стартној цени од 29,70 дин/кг (ПДВ урачунат), а што је имало за циљ повећање нивоа залиха робних резерви и помоћ примарној пољопривредној производњи.

Такође, Влада Републике Србије је на седници одржаној почетком септембра 2012. године, донела одлуку да Републичка дирекција за робне резерве *изврши робну размену 9.100.000кг минералног ђубрива НПК(15:15:15) за меркантилну пшеницу и меркантилни кукуруз*, по паритетима који су нижи од утврђеног паритетног односа предметних роба у распону од 10-20%, ради стимулације пољопривредне производње и ублажавања последица великих суша које су задесиле пољопривредна подручја, и то: 1 кг N-P-K минералног ђубрива за 1,65 кг пшенице прошлогодишњег, односно 1,9 кг овогодишњег рода, а код

кукуруза паритет је 1,55 кг и 2 кг, респективно, а крајем септембра усвојен је **закључак** којим се даје сагласност Републичкој дирекцији за робне резерве да изврши *натуралну размену* до 40.000 тона *меркантилног кукуруза* за *товну стоку* са примарним произвођачима који имају производни циклус и то у паритету 8,77 кг меркантилног кукуруза за 1 кг товних свиња, односно 8,89 кг кукуруза меркантилног за 1 кг товне јунади.

3. Посматрано по групама потрошње, на остварени раст потрошачких цена у периоду од јануара до децембра 2012. године, поред цене *хране и безалкохолних пића*, које су повећане изнад општег раста (15,4%) и имале највеће учешће у укупном текућем расту потрошачких цена (око 48,6%), на другом месту су цене *алкохолних пића и дувана*, које су имале највећи интензитет раста (31,7%) и на које се односи око 13,6%. Са око једном десетином (10,3%) су деловале цене *транспорта*, које су повећане нешто испод општег раста (11,5%), а, услед значајног обухвата у индексу потрошачких цена, није занемарљив утицај (9,4%) и групе стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива, чије су цене повећане за 6,9%. У осталим групама, са изузетком намештаја, покућства и текућег одржавања (12,6%) цене су повећане испод просека и то: одећа и обућа (4,1%), рекреација и култура (4,5%), образовање (5,5%), здравство (5,8%), ресторани и хотели (9,6%), остала роба и услуге (9,6%) и рекреација и култура (10,2%). Дејство повећања цена ових група је испод једне петине.

4. Остварени раст потрошачких цена од 12,2% у децембру 2012. у односу на децембар 2011. године је са 6 процентних поена одређен ценама хране и безалкохолних пића², а са 3,1 процентни поен ценама производа и услуга који чине *базу инфлацију* (укупна инфлација умањена за раст цена енергије, хране, алкохола

² Прерачунато у Министарству, на бази података НБС

и цигарета). Значи, дејство раста цена енергије и алкохола и цигарета је определило општу стопу раста потрошачких цена са 1,4 пп, односно 1,7 пп., респективно.

Цене хране су повећане по основу смањених приноса прошлогодишњих пољопривредних култура и кретања цена пољопривредних производа на светском тржишту, док су више цене деривата нафте опредељене кретањем цена сирове нафте на светском тржишту, као и акцизном политиком и отежаним условима допреме (у зимском периоду). На цене цигарета и пића, пре свега алкохолних утицали су измењени динарски и процентуални износи акциза, сходно Закону о изменама и допунама Закона о акцизама.

Наиме, на кретање цена у претходној години, поред цена хране, пића, цигарета и енергије (деривати нафте), утицале су и цене робе широке потрошње, тј. индустријских производа без хране и енергије, чије се цене слободно образују и чине базну инфлацију, а чији укупан текући раст износи 12,8% и код којих се уочила бржа динамика у периоду јул-октобар³. На раст цена ових производа, пре свега код робе из увоза утицала је депресијација курса динара. Такође, није занемарљив ни раст цена услуга од 9,6%.

Цене производа и услуга на које *Влада даје сагласност* у протеклој години су укупно повећане за 9,7%, с тим што су значајнија повећања била у јануару (1,2%), јулу (1,6%), августу (1,2%) и октобру (4,4%), по основу коригованих цена цигарета услед измењених акциза, а у октобру још и по основу корекције цена већег броја стамбено комуналних услуга за домаћинства код трећине градова који су на статистичком праћењу и јавног градског превоза у појединим градовима, а пре свега у Београду који има значајан утицај на просечан раст ових цена.

Курс динара у првом кварталу ове године је повећан за 7,7%, у другом за 4,4%, у трећем за свега 0,5%, а у четвртм смањен за 2,5%, односно у 2012. години за 10,3% (мерено: просечан курс динара у децембру 2012. године у односу на просечан курс динара у децембру 2011. године), односно у децембру 2012. године је износио око 113,50 динара за 1 евро, а у децембру 2011. године око 102,90 динара, што је за око 10,60 динара више.

На нивоу Републике у протеклом периоду, раст зарада без пореза и доприноса је у периоду јануар-новембар ове у односу на исти период претходне године номинално износио 9,1% а реално 2,2%⁴, док су пензије реално смањене за 1,5%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за 2,7% а у сталним смањење за 15,2%⁵, што је иначе карактеристично за читав протекли период ове године, са изузетком априла када је промет био на непромењеном нивоу у односу на претходну годину.

5. Раст цена, у протеклој години већи од 0,5%, евидентиран је код следећих група: рибе (0,6%), млека, сира и јаја (0,7%), безалкохолних пића (0,9%), вина (0,8%), пива (1,9%), одевних предмета (0,9%), чистиња, поправке и шивења одеће (0,5%), изнајмљивања стана (1%), материјала и услуга за одржавање и поправку стана (1,6%), централног загревања стана (1,9%), намештаја и опреме за домаћинство (1%), текстила за домаћинство (0,7%), великих кућних апарата (0,7%),

³ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene.

⁴ Саопштење РЗС број 346 од 25. децембра 2012. године.

⁵ Саопштење РЗС број 356 од 28. децембра 2012. године.

стакленог и стоног посуђа (0,9%), алата и опреме за кућу и врт (0,5%), производа за одржавање стана (1,4%), медицинских производа, помагала и опреме (1,8%), аутомобила (1%), резервних делова (2,1%), превоза путника друмом (0,8%), превоза путника авионом (1,6%), телефонске опреме (2,3%), опреме за пријем, снимање и репродукцију звука и слике (0,5%), медија за снимање слике и звука (0,6%), опреме за спорт, камповање и рекреацију на отвореном (0,5%), баште, биљака и цвећа (4,5%), кућних љубимаца, производа и услуга у вези са кућним љубимцима (1,2%), хране и пића (1%), осталих предмета за личну негу (0,6%) и социјалне заштите (1,6%). Учешће ових група у укупном обухвату је око 37,7%.

6. У периоду јануар-децембар претходне године мере контроле цена предузимане су код следећих производа и услуга:

6.1. У 2012. години статистика је евидентирала раст потрошачких **цена лекова** од 3,9%, што је знатно нижи раст од општег раста потрошачких цена у истом периоду (12,2%). Повећање цена лекова у прошлој години углавном је резултат раста цена лекова који се издају без рецепта, а које се слободно образују. У оквиру индекса потрошачких цена у 2012. години обухват лекова чије се цене слободно формирају износио је око 0,8%, а обухват лекова чије цене утврђује Влада око 2,3%. Цене лекова које утврђује Влада нису мењане до новембра 2012. године, осим за 35 лекова у августу од којих статистика снима само цену лека diazepam таблета 30x5mg. Међутим, статистика није забележила раст групе лекова анксиолитици, којој припада лек diazepam.

Повећање цена појединих лекова које контролише Влада статистика је евидентирала у децембру прошле године. Наиме, повећане су цене антибиотика за 7,2%, антихистаминика за 7,6% и сирупа за ублажавање кашља за 5,4%.

Промене цена лекова резултат су реализације *Уредбе о критеријумима за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт* („Службени гласник РС”, бр. 108/12) и *Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт* („Службени гласник РС”, бр. 108/12), које је Влада донела у новембру 2012. године. Уредбом су прописани критеријуми за формирање цена лекова, омогућено је усклађивање цена лекова са упоредивим ценама лекова у референтним земљама по подацима за 2012. годину и усклађивање цена лекова са променом курса динара. Одлуком су утврђене највише цене на велико за 3672 лека за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт, које су објављене у Списку цена лекова, који је одштампан уз Одлуку и чини њен саставни део.

Уредбом су утврђени нови критеријуми за формирање цене на велико и цене на мало лекова који су добили дозволу за стављање у промет од Агенције за лекове и медицинска средства Србије и који се употребљавају у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт. Исти критеријуми за формирање цена лекова примењују се на лекове из домаће производње и на лекове из увоза. Суштинска разлика у односу на претходне критеријуме састоји се у дефинисању упоредиве цене лека, начину њеног обрачуна и висини паритета цена. Упоредива цена оригиналног, односно иновативног лека у референтним земљама је цена истог оригиналног, односно истог иновативног лека која се користи за упоређивање са ценом лека на велико у Републици Србији. Упоредива цена генеричког лека у

референтним земљама је цена истог генеричког лека која се користи за упоређивање са ценом у Републици Србији. Упоредива цена генеричког лека у свакој референтној земљи израчунава се као просечна цена најниже и највише упоредиве цене у тој референтној земљи. Промењени су паритети цена лекова у односу на просечне упоредиве цене лекова у референтним земљама тако да могу да износе: до 70% за генерички лек, за који није могуће утврдити упоредиву цену генеричког лека у референтним земљама, због чега се цена тог генеричког лека формира на основу упоредиве цене оригиналног лека у референтним земљама, с тим да цена тог генеричког лека не може бити виша од цене оригиналног лека који се налази у промету у Републици Србији; до 88% за генерички лек чија се цена формира на основу упоредиве цене генеричког лека у референтним земљама; до 93% за оригиналан лек и до 100% за иновативан лек.

Цене лекова утврђене су на основу упоредивих цена лекова у референтним земљама по подацима за 2012. годину и курса валута референтних земаља на дан 6. новембар 2012. године. На основу наведених параметара цене лекова повећане су у просеку за 6,42%, при чему је код око 20% обухвата лекова дошло до снижења цена у просеку за око 15,85%, док је код око 80% обухвата лекова дошло до повећања цена у просеку за 11,92%. Проенти снижења и повећања цена веома су различити по појединим лековима.

Цене домаћих лекова повећане су у просеку за око 7,1%. Просечан паритет цена домаћих лекова у односу на просечне упоредиве цене лекова у референтним земљама крајем децембра 2012. године износио је око 74,2%, што је виши паритет цена него крајем децембра 2011. године када је износио око 67,13%, што је резултат реализације политике Владе о постепеном отклањању диспаритета цена лекова са релативно нижим паритетима цена, као и последица смањења просечних упоредивих цена лекова у референтним земљама.

Влада је у августу прошле године донела *Одлуку о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт* („Службени гласник РС”, бр. 81/12 и 83/12), којом су утврђене цене за 531 нови лек који су добили дозволу за стављање у промет од Агенције за лекове и медицинска средства Србије. На тај начин створени су услови да се на тржиште Републике Србије пуне у промет нови лекови, омогућена је доступност иновативних лекова пацијентима и осигураним лицима, повећана је конкуренција лекова, укупна понуда лекова и снабдевеност тржишта.

Полазећи од листе лекова које статистика снима у оквиру индекса потрошачких цена и промена цена по појединачним лековима, евидентно је да статистика није у целости евидентирала промене цена лекова на основу одлуке Владе из новембра 2012. године. Један од разлога је и што се цене лекова у државним апотекама, који се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, не могу мењати док Републички фонд за здравствено осигурање не промени цене тих лекова. У децембру је Управни одбор Републичког фонда за здравствено осигурање донео Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања („Службени гласник РС”, бр. 122/12), на који је Влада дала сагласност и који је ступио на снагу 3. јануара 2013. године. Наведена Листа лекова обухватила је и промене цена лекова које је Влада извршила у новембру 2012. године. Имајући наведено у виду очекује се да ће

статистика у јануару и фебруару забележити промене цена лекова по основу ревизије цена лекова у прошлој години.

6.2. Влада Републике Србије је дала сагласност на **Одлуку о утврђивању произвођачких цена угља за индустријску потрошњу** („Службени гласник РС“, број 35/12), коју је донео Управни одбор ЈП ПЕУ Ресавица на седници од 03. априла 2012. године. Овом одлуком основне произвођачке цене угља за индустријску потрошњу по јединици топлотне вредности су повећане су од 20. априла за 30%. Финансијски ефекат повећања произвођачких цена угља за индустријску потрошњу од 30% на нивоу овог јавног предузећа фактички износи у просеку 17%, с обзиром да су цене цене угља за широку потрошњу нису мењане. И поред задржавања цена угља за широку потрошњу ЈП ПЕУ Ресавица на нивоу од претходне године, а имајући у виду да цене угља на тржишту образују слободно, статистика је у 2012. години забележила раст цена угља у малопродаји у просеку за **13,2%** (лигнит 11,5%, а мрки угљ 13,6%)

6.3. Влада Републике Србије је дала сагласност на **Уредбу о измени Уредбе о висини накнаде за коришћење неметаличких сировина за добијање грађевинског материјала за 2012. годину** („Службени гласник РС“, број 55/12), којом су накнаде за коришћење неметаличких сировина за добијање грађевинског материјала смањене у просеку 8,7%, чиме је смањен диспаритет у односу на висину накнада у региону, као и трошкови у грађевинској индустрији. Након тога, Влада је донела Уредбу којом је утврдила висину накнада за коришћење неметаличких сировина за добијање грађевинског материјала за 2013. годину („Службени гласник РС“, број 118/12).

6.4. У фебруару ове године Влада је усвојила **Уредбу о висини годишње накнаде за моторна и прикључна возила** („Сл. гласник РС“, бр. 8/12), којом је линеарно за 6% извршено повећање висине годишње накнаде, која се плаћа приликом регистрације возила. Средства остварена по овом основу представљају приход општина и намењена су за финансирање радова на изградњи, реконструкцији, одржавању и заштити општинских путева и улица. Претходна корекција ових накнада је извршена у јуну 2009. године („Сл. гласник РС“, број 41/09).

6.5. **Уредбом о допуни Уредбе о ценама услуга које плаћају корисници услуга и посебних накнада за обављање послова које врши Агенција за безбедност саобраћаја**, коју је Влада усвојила у јуну 2012. године („Сл. гласник РС“, бр. 55/12) обухваћене су накнаде у вези са применом Правилника о унапређењу знања из безбедности саобраћаја за возаче којима је одузета возачка дозвола и Правилника о радионицама за тахографе. Предложене накнаде се, сходно Закону о безбедности саобраћаја на путевима, по први пут утврђују, осим накнада које су у вези са радионицама за тахографе, а које су постојале и у претходном периоду и на непромењеном су нивоу (Дирекција за мере и драгоцене метале је наплаћивала дозволе за рад лабораторија за тахографе). Предложене цене су сличне ценама из окружења, а ниже су у односу на цене већине земаља западне Европе.

Крајем децембра **Влада је усвојила Уредбу о ценама услуга које врши Агенција за безбедност саобраћаја** („Сл. гласник РС“, бр. 121/12), којом су по први пут утврђене цене услуга, а које се односе на: предавача теоријске обуке у обуци возача; инструктора војње у обуци возача; испитивача на возачком испиту;

возача трамваја, туристичког воза и професионалног возача; унапређење безбедности возача и других учесника у саобраћају, као и унапређење безбедности саобраћаја са становишта возила; испитивање возила (у оквиру којих су на постојећем нивоу предложене услуге које су до преласка у надлежност АБС биле наплаћиване од стране МУП-а, односно правних лица овлашћених за испитивање возила) и коришћење базе података о техничким карактеристикама. Такође, цене услуга у вези са испуњавањем прописаних услова типа производа за које се издаје Уверење о испуњавању прописаних услова типа производа се по први пут утврђују и у паритету су са ценама у поступку контроле саобразности са прописима о хомологацији за које се издаје Уверење о усклађености типа производа са прописима о хомологацији и односе се на све нове производе, а не само из увоза. Цене осталих услуга се односе на услуге које је и у претходном периоду обављала Агенција за безбедност саобраћаја („Сл. гласник РС“, бр. 70/11 и 55/12).

6.6. Крајем септембра 2012. године, на основу *Одлуке о утврђивању претплатне и продајне цене за „Службени гласник РС“, „Службени гласник РС- Просветни гласник“, „Службени гласник РС- Међународни уговори“, за појединачне цене бројева и цене објављивања огласа*, Влада је дала сагласност („Сл. гласник РС“, бр. 92/12) да се постојеће цене ових издања повећавају у распону од 3,9% до 4,8%.

6.7. Крајем новембра Влада је дала сагласност на *Одлуку о цени услуга за сезону зима 2012/2013 у Јавном предузећу „Скијалишта Србије“* (Сл. гласник РС“, бр. 111/12), којом су, у односу на претходну сезону, промењени ценовни разреди, попусти за одређене групе корисника и структура карата. Наиме, у свим ски центрима утврђена су три ценовна разреда са по два периода, осим у ски центру Копаоник где су у оквиру другог ценовног разреда предвиђена три периода. Просечно повећање у ски центру Копаоник, као центру са одређујућим учешћем у укупном приходу ЈП „Скијалишта Србије“ износи 10,44%; ски центру Торник 6,86%, а у ски центру Стара Планина 55,34%. Цене услуга организовања такмичења, које су утврђене у еврима, због такмичења која су међународног карактера, су остале на непромењеном нивоу.

6.8. Током 2012. године сходно Уредби о поступку привремене обуставе преноса трансферних средстава из буџета Републике Србије јединици локалне самоуправе, односно преноса припадајућег дела пореза на зараде и пореза на добит аутономној покрајини (“Службени гласник РС”, број 6/06 и 108/08) **цене свих стамбено комуналних услуга** за домаћинства на нивоу Републике могле су да се повећавају до нивоа пројектованог општег раста цена за 2012. годину. При том, потребно је имати у виду да је у октобру 2012. године Уредбом о начину одређивања највиших и најнижих просечних цена топлотне енергије у грејној сезони 2012/2013 година (“Службени гласник РС”, број 101/12), прописана методологија за одређивање цена топлотне енергије у грејној сезони 2012/2013 година. Међутим, појединачни раст цена свих стамбено комуналних услуга остварен у децембру 2012. године, у односу на децембар 2011. године је изнад пројектованог, изузимајући цену воде, која са повећањем од 3,7% није достигла пројектовани општи раст цена до 4,2%. Тако, од пројекције највише одступа повећање цене централног грејања за 17,2%, а најмање повећање цене одведене отпадне воде за 4,6%. У претходној години, такође, је повећана цена изношења

смећа за 8,9%, што представља значајније одступање од пројекције. При том, годишњи раст свих цена стамбено комуналних услуга остварен на нивоу Републике је исподпросечан, изузимајући цену централног грејања, која је повећана изнадпросечно.

У 2012. години, посматрано по кварталима, цена одведене отпадне воде највише је повећана у првом, а воде у првом и последњем кварталу, док су цене изношења смећа и грејања значајно порасле у последњем кварталу, што је опредељујуће утицало на њихов годишњи раст. При том, највећи месечни раст забележен је у октобру код цене воде (1,0%), одведене отпадне воде (1,1%) и грејања (10,7%), а у новембру код изношења смећа (4,6%). Такође, потребно је имати у виду да су током године цене свих стамбено комуналних услуга мировале од пет до шест месеци, као и да је у јуну просечна цена грејања била чак незнатно смањена. Исто тако, регистровано је да на свако повећање цена у протеклој години извршено у дозвољеном оквиру по градовима који су на статистичком праћењу долази једанаест повећања која су тај оквир премашила.

У децембру 2012. године у Републици су повећане цене свих стамбено комуналних услуга, изузимајући цену изношења смећа која је задржана на нивоу из претходног месеца. Тако су цене воде и одведене отпадне воде повећане за по 0,2%, а централног грејања за 1,9%. Оваква кретања ефекат су повећања цена воде и одведене отпадне воде у Шапцу за 13,3%, односно 13,1% и цене грејања у Краљеву за 39,2%. При том, повећања цена на нивоу просека Републике у посматраном месецу су у дозвољеном оквиру за разлику од повећања у наведена два града, која су вишеструко изнад оквира.

Цене јавног градског превоза мировале су два месеца у првој половини године, као и у читавом трећем кварталу 2012.године, али су на годишњем нивоу повећане изнадпросечно, и то код превоза путника аутобусом у граду за 18,9%, а код претплатне месечне карте за 16,9%. Оваква кретања ефекат су значајних повећања ових цена извршених у последњем кварталу претходне године, када су само у октобру повећане у просеку за 14,0% код превоза путника аутобусом у граду и за 13,4% код претплатне месечне карте. При том, сва наведена повећања су изнадпросечна и вишеструко изнад дозвољеног оквира за њихово повећање у 2012. години.

У децембру цене градског превоза повећане су у просеку за 1,0% код превоза путника аутобусом у граду и за 0,3% код претплатне месечне карте. Ово је ефекат повећања цене превоза у Нишу за 13,9 % и Ваљево за 20,0%, односно претплатне месечне карте у Шапцу за 18,2% и Ваљево за 20,0%. При том, повећања цена превоза у последњем месецу претходне године у Републици су у дозвољеном оквиру, док повећања тих цена по градовима вишеструко премашују тај оквир.

7. Цене основних деривата нафте, према подацима статистике, у децембру у односу на претходни месец ове године, снижене су укупно у просеку **2,4%**. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) снижене су **2,2%**, док су цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) снижене за **2,7%**. Посматрано по врстама деривата, бензин је појектинио у просеку за **2,5%**, а дизел гориво за **2,2%**.

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА*Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача*

Цене основних деривата нафте, у октобру ове у односу на децембар претходне године повећане су укупно у просеку **15,2%**. Цене деривата нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел гориво Д-2*) повећане су за **15,6%**, а цене деривата нафте из увоза (*евро премијум БМБ- 95 и евро дизел*) за **14,6%**. Посматрано по врстама деривата, бензин је у октобру ове у односу на децембар претходне године поскупео у просеку за **13,9%**, а дизел гориво **16,7%**.

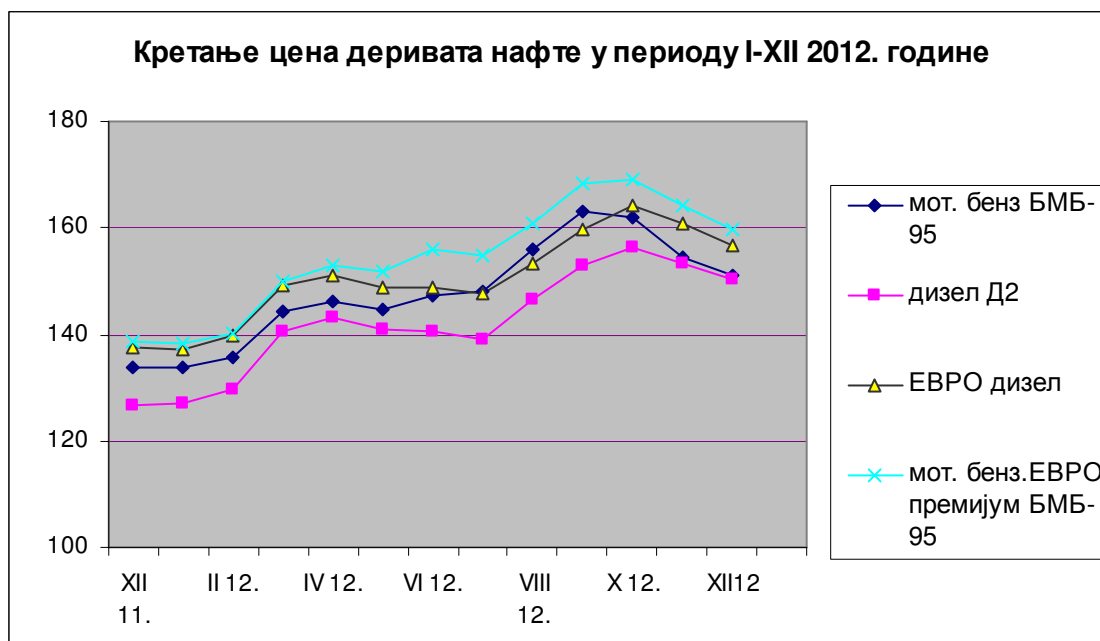
У табели су приказане просечне малопродајне цене основних деривата нафте у децембру 2010. и 2011. године, као и у 2012. години, као и индекс потрошачких цена у децембру 2012. године у односу на децембар 2011. године:

Дин/л

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво Д 2</i>	<i>Евро дизел 10 ppm</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>2012.</i>					
<i>I</i>	133,95	127,17	137,34	138,21	92,50
<i>II</i>	135,66	129,51	139,83	140,35	96,49
<i>III</i>	144,48	140,49	149,24	149,77	108,58
<i>IV</i>	146,12	143,05	151,18	152,81	111,50
<i>V</i>	144,66	141,03	148,76	151,82	110,48
<i>VI</i>	147,20	140,39	148,66	156,02	133,50
<i>VII</i>	147,98	139,14	147,59	155,00	133,37
<i>VIII</i>	155,87	146,43	153,43	160,78	127,59
<i>IX</i>	163,27	153,03	159,84	168,54	132,00
<i>X</i>	161,82	156,39	164,27	168,99	139,62
<i>XI</i>	154,51	153,32	160,79	164,32	146,49
<i>XII</i>	150,99	150,31	156,71	159,75	144,12
<i>XII/XI 2012. (индекс)</i>	97,7	98,0	97,5	97,2	98,4
<i>XII2012/XII 2011 (индекс)</i>	112,9	118,7	114,0	115,1	156,5

Извор: РЗС

Из графика који следи види се да је највећи раст цена деривата нафте у овој години забележен у марту (7,1%). Након тога, у периоду од априла до јула било је присутно осцилирање цена деривата нафте, са тенденцијом њихове стабилизације, да би у августу дошло до другог значајног скока цена деривата нафте у овој години (4,6%), који је истим интензитетом настављен и у септембру (такође 4,6%). У последња три месеца 2012. године, односно од октобра до децембра је био присутан опадајући тренд кретања цена деривата нафте.

На деривате нафте, који су у у 2012. години поскупели у просеку за 15,2%, одлази **5,8%** од укупно оствареног раста потрошачких цена у истом периоду ове године, а који износи 12,2%.

Према подацима *UNKS* -Удружења нафтних компанија Србије, цена сирове нафте *Brent* је након цене од **112,6 USD/bbl**, колико је износила у јануару 2012. године, средином марта достигла свој максимум од **126,06 USD/bbl**, а потом наставила да пада и средином јуна забележила свој минимум у овој години од **89,23 USD/bbl**. Након тога се поновио растући тренд кретања цене сирове нафте с почетка године и она је у септембру достигла ниво од **116,85 USD/bbl**, да би крајем октобра пала на **105,44 USD/bbl**, а онда поново крајем децембра достигла ниво с почетка године од **111,82 USD/bbl**, колико је приближно износила и просечна цена сирове нафте у овој години (**111,52 USD/bbl**).

У децембру 2012. године у односу на децембар претходне године вредност америчког долара у односу на динар је порасла са 80 8662 на 86,1763 динара или за **6,6%**.

У складу са Законом о акцизама, Влада Републике Србије објавила је **Усклађене динарске износе акциза** („Сл. гласник РС“, број 6/12) који су од 28. јануара 2012. године износили за све врсте моторних бензина **49,60** дин/лит., а за све врсте дизел горива **37,07** дин/лит.. У односу на износ акцизе који је био у примени од 21. јуна 2011. године, када је Влада на препоруку Европске комисије изједначила акцизе на деривате нафте, без обзира да ли су домаћег или увозног порекла (бензини **49,50** дин/лит, а дизели **37,00** дин/лит), акциза на све врсте бензина крајем јануара ове године повећана је 0,10 дин/лит, а на све врсте дизел горива 0,07 дин/лит.

Због повећања произвођачких цена свих врста моторних бензина и свих врста дизел горива, услед раста цене сирове нафте на светском тржишту, а у циљу наставка стабилизације тржишта нафтних деривата, Влада Републике Србије је 30.

априла 2012. године донела **Одлуку о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте** ("Службени гласник РС", број 43/12) са применом од 1. маја 2012. године за **1,50** дин/лит, тако да акциза на све врсте бензина износи **48,10** дин/лит., а на све врсте дизел горива **35,57** дин/лит.

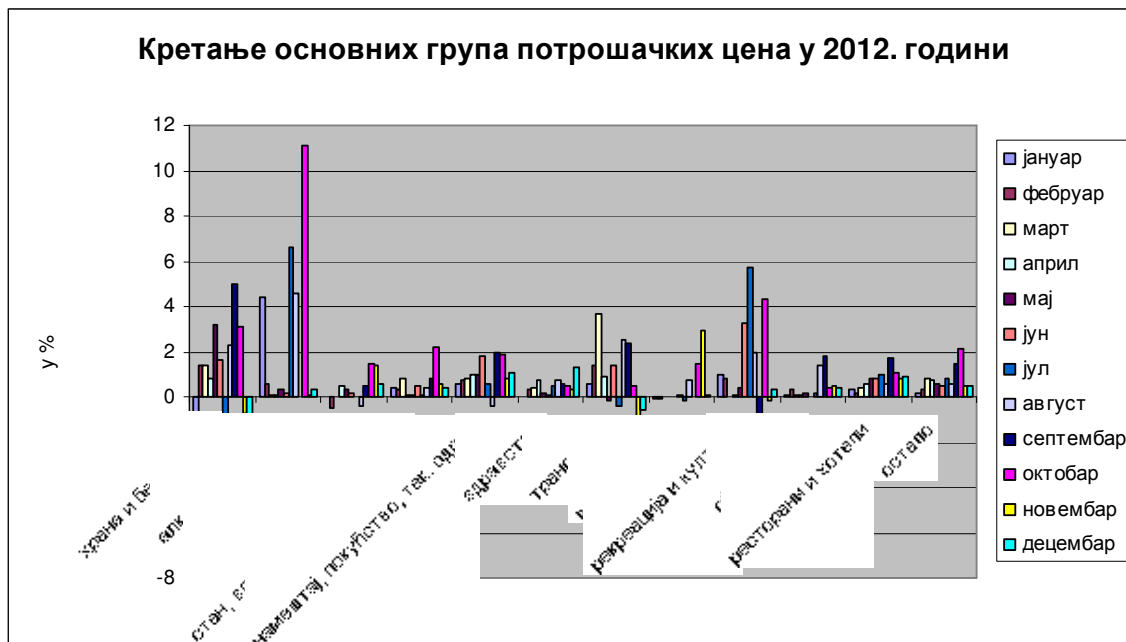
Правилником о изменама и допунама Правилника о Листи осталих деривата нафте који се добијају од фракција нафте које имају распон дестилације до 380 степени ("Службени гласник РС", број 53/02), који је ступио на снагу 25. маја 2012. године, уведена је обавеза обрачунавања и плаћања акцизе на уље за ложење екстра лако (ЕЛ) и уље за ложење екстра лако ЕВРО ЕЛ у износу од 57,07 дин/кг. Ефекат ове мере исказао се у ценама лож уља које су забележене у јуну и које су у односу на претходни месец веће 23,02 дин/лит.

Влада Републике Србије донела је **Одлуку о престанку важења Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте** ("Службени гласник РС", 76/12), којој се од 5. августа 2012. године на деривате нафте плаћа акциза која је била у примени пре 1. маја, тј. пре ступања на снагу Одлуке којом су износи акцизе били привремено смањени. На овај начин акциза на деривате нафте враћена је на ниво који је утврђен почетком ове године у износу од **49,60** дин/лит. на све врсте моторних бензина., а **37,07** дин/лит. на све врсте дизел горива.

Законом о изменама и допунама Закона о акцизама ("Службени гласник РС", број 93 12) од 1. октобра 2012. године акциза на безоловни бензин је остала непромењена (**49,60 дин/лит**), док је на оловни бензин повећана за 5,40 дин/лит и износи 55,00 дин/лит. Такође, повећана је акциза на дизел гориво и лож уље, тако да износи **42,00** дин/лит.

8. У децембру 2012. године су потрошачке цене, након нултог раста у претходном месецу, снижене за 0,4% (роба -0,6%, а услуге +0,6%), што је прво снижење у претходној години. Пад цена је, готово у потпуности, одређен *нижим ценама хране и безалкохолних пића* (1,5%), с обзиром да су код осталих група, са изузетком транспорта (-0,6%), *цене повећане* и то: здравства (1,3%), намештаја, покућства, текућег одржавања (1,1%), ресторана и хотела (0,9%), одеће и обуће (0,6%), остале робе и услуга (0,5%), стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (0,4%), алкохолних пића и дувана (0,3%), рекреације и културе (0,3%) и комуникација (0,1%).

Снижење цена хране и безалкохолних пића је резултат нижих цена меса, уља и масти, воћа, поврћа, шећера, џема, меда и чоколаде, а групе транспорт – горива и мазива за путничке аутомобиле (деривата нафте).

9. Извештајем о фискалној стратегији за 2012. годину и пројекцијама за 2013. и 2014. годину, који је Влада Републике Србије усвојила 14. децембра 2011. године, пројектована инфлација за 2012. годину износи **3,5%**, што претпоставља просечан месечни раст од 0,3%. Имајући у виду кретање цена током 2012. године, Извештајем о фискалној стратегији за 2013. годину и пројекцијама за 2014. и 2015. годину, инфлација за 2012. годину је процењена на **13,8%**.

Циљана инфлација, утврђена за 2012. годину од стране Народне банке Србије, износила је $4\% \pm 1,5$ п.п.

У периоду јануар-децембар 2012. године остварен је раст потрошачких цена од 12,2%, што значи да је просечан месечни раст износио 1%.

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁶ су у 2012. години биле стабилне, осим у јануару (1,2%), јулу (1,6%), августу (1,2%) и октобру (4,4%), тако да је укупан текући раст износио 9,7%.

Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*) су снижене у јануару (0,6%), јулу (5,2%), октобру (0,3%), новембру (2,9%) и децембру (4,8%), а у свим осталим месецима повећане, с тим што је најмањи раст исказан у априлу (2,4%), а највећи у мају (8,4%) и септембру (9,9%)⁷, док је у осталим месецима раст био уједначенији (фебруар 3,9%, март 4%, јун 3,3% и август 4,8%). Укупно повећање ових цена износи око 23,9%.

Такође, месечни раст цена производа и услуга који чине *базну инфлацију* (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у децембру износи 0,7%, што је незнатно мање него у периоду јун-август (1,1%; 0,8% и 0,6%, респективно) и октобар-новембар (1,4% и 0,9%), док се у периоду јануар-фебруар и април-мај

⁶ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁷ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene, tabela 27a.

кретала по 0,5%, у марту 0,3% и у септембру 0,1%⁸. Имајући у виду остварене месечне стопе, укупан текући раст базне инфлације у 2012. години је износио 8,2%.

Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је раст цена у протеклој години углавном опредељен повећањем цена *хране и пића*, односно да се на *базну инфлацију* односи око једна четвртина укупног годишњег раста потрошачких цена, док су цене енергије имале најмање дејство (незнатно изнад 10%, што је резултат непромењених цена струје у 2012. години).

⁸ У документу НБС „Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт 2* (нови индикатор базне инфлације), предвиђено је да ће убудуће ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ОД 2007. ГОДИНЕ

у %

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА*Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача*

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9
новембар	0,0	11,9	12,6
децембар	-0,4	12,2	12,2

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне

године

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

	Месечни раст <u>12.2012.</u> 11.2011.	Структура месечног раста	Годишњи раст <u>12.2012.</u> 12.2011.	у % Структура месечног раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	-0,4	100,0	12,2	100,0
Храна и безалкохолна пића	-1,5	-147,9	15,4	48,6
Алкохолна пића и дуван	0,3	4,7	31,7	13,6
Одећа и обућа	0,6	7,5	4,1	1,6
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	0,4	13,7	6,9	9,4
Намештај, покућство, текуће одржавање	1,1	12,6	12,6	4,7
Здравство	1,3	12,4	5,8	2,0
Транспорт	-0,6	-16,3	11,5	10,3
Комуникације	0,1	0,5	4,5	1,4
Рекреација и култура	0,3	2,6	10,2	3,3
Образовање	0,4	0,9	5,5	0,4
Ресторани и хотели	0,9	4,3	9,6	1,5
Остала роба и услуге	0,5	5,0	9,6	3,2

На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

Београд, 23. јануар 2013. године